

TYPOGRAFICKÝ TAHÁK

ZÁKLADNÍ POJMY

Font	úplný soubor znaků jednoho typu písma (verzálky, minusky, kapitálky, číslice a další znaky)
Italika	dnes obvykle totéž co kurzíva (<i>nakloněné písmo</i>)
Řez	varianta daného typu písma (polotučné, tučné, jemné, lineární, úzké, široké, kurzivní, stínované...)
Verzálka	velké písmeno
Minuska	malé písmeno
Kapitálka	malá verzálka
Serify	těž patky, příčná zakončení písmových tahů
Stupeň	velikost písma

TYPY PÍSMO

Patková (serifová, antikvy)

- Vedou oči po řádku, tištěný text, lze číst rychleji
- Times, Garamond

Bezpatková (bezserifová, grotesky)

- Kratší text, nadpisy, pouze digitálně zpracovaný text
- Arial, Calibri

Ostatní

- Zdobná písma apod.
- *Monotype Corsiva*

VYZNAČENÍ

- *Kurzíva* (skloněné písmo)
- **Tučný řez**
- **KAPITÁLKY** (nadpisy, slavnostní ráz)
- **Prostrkování**

ZÁSADY

Nejvýše tři různé fonty na dokument, lépe méně.

Základní text obyčejným patkovým písmem, nadpisy např. verzálkami téhož písma nebo písmem bezpatkovým.

Zvýraznění jiným řezem téhož písma (kurzíva, tučné písmo), případně prostrkáváním. Nikdy jiný font nebo podtrhávání!

Způsob zvýraznění dodržujeme v celém dokumentu.

Nová kapitola ideálně začíná na nové stránce.

SAZBA ODSTAVCŮ

Zarovnání

Doleva	Doprava
Na střed	Do bloku

Řeka se objevuje v případě, že má editor potíže se zarovnáním textu (např. do bloku)

Oddělení odstavců

- Odsazení prvního řádku
- Mezera mezi odstavci
- Předsazení prvního řádku (slovník)
- Odrážky a číslování

Nebezpečné situace

- **Sirotek** – osamocený poslední řádek odstavce na nové stránce
- **Vdova** – osamocený první řádek odstavce
- Nevhodně zvolené zarovnání → **řeka**

TEČKA, DVOJTEČKA, ČÁRKA, VÝPUSTEK

- za předcházející slovo, za nimi normální mezeroví mezera
- následují-li dvě interpunkční znaménka po sobě, neoddelují se od sebe mezerou
- končí-li věta výrazem s tečkou (apod.), píše se pouze jedno znaménko, nikoli dvě
- u matematických výrazů mezera z obou stran ($4 : 2 = 2$)
- výpustek ... (tři tečky) je zvláštní znak, mezery jako u ostatních interpunkčních znamének

Tečka

- vyznačení konce věty
- označení kapitoly (1.3.3)

Napsal jsem větu a zakončil ji tečkou. Nyní napíši „přímou řeč“: „Aho, to je ona slíbená věta!“ Rád si pochutnám na pravé domácí slanině, vyuzené klobásce atd. Jsem si více než jistý, že sto metrů neuběhnu za méně než 5,5 sekundy. Miluji vodku s tonicem v poměru 4 : 1. Naši zdolali těžkého soupeře 2:1. Paralympik dokončil závod v čase 22:12,56.

2.1.3 Interpunkce

prednaska.pdf

ZÁVORKY

- sázejí se bez mezer k větám a výrazům, které „obalují“
- (oblé) [hrnaté] {složené} <lomené> /lomítka/

Je neskonale krásné zakousnout se do uzeného masa (z dědečkovy domácí udírny).

UVOZOVKY

- klasické dvojité české uvozovky se dle svého tvaru nazývají 99 66 („“)
- lze použít jednoduché 9 6 (, ‘) nebo takzvané obrácené francouzské (> <)
- znak " je značkou míry palce nebo časového údaje ve vteřinách (také tzv. programátorské uvozovky)

Uvozovky „české“ „Vnořené ‚uvozovky‘ české“
alternativní »uvození« “double” and ‘single’ quotes
« les guillemets »

„Přímou řeč obvykle nalezneme uvnitř ‚uvozovek‘.“

„Celá věta v uvozovkách má interpunkci uvnitř.“

*Je-li v uvozovkách jen jedno slovo, je interpunkce vně ‚uvozovek‘.
(Platí i pro závorky.)*

LOMÍTKO

- obvykle se sází bez mezer k přílehlým výrazům, jsou-li tyto zkratkami, tečka se vypouští
- odděluje-li výrazy ve výčtu, odsazuje se z obou stran mezerami
- u víceslovných výrazů se doporučuje zápis s mezerou

Školu jsem opustil ve školním roce 2000/2001.

<http://www.typomil.com/sazba/interpunkce.htm>

Nabídka: šunka / ovarové koleno / líčko / jaternicový prejt

Strana 1 / 4 ale také Strana 1/4

ČÍSLA

Běžný souvislý text

- jednoduché číslo píšeme slovy (jeden, sto).

Technický text

- užíváme číslice, věta nezačíná číslicí
- používáme desetinnou čárku (nikoliv tečku)

29 000 mezera mezi řády

3,14 desetinná místa oddělujeme čárkou

16. řadová číslovka

a² H₂O horní a dolní indexy

Peněžní částky

50 Kč Kč 50,00 10 000 € 130 Sk czk 60

- pomlčka zastupuje dvě nuly
- nedoporučuje se zápis 50,— Kč ani Kč 50,—; raději zapisovat celým číslem: 50,00 Kč, ale lépe 50 Kč

Jednotky

- stupeň se standardně odděluje od předcházejícího slova mezerou
- ve smyslu přídavného jména se sází bez mezery
- výjimkou je stupeň jako jednotka úhlu, údaj stupeň—minuta—vteřina se sází bez mezer

30 % = třicet procent 30% = třicetiprocentní

20 ° = dvacet stupňů 12° = dvanáctistupňový

4 ‰ = čtyři promile 2km = dvoukilometrový

Venku je necelých 7 °C.

Nejvíce mu chutná 12° pivo. (dvanáctistupňové)

Dvě ramena trojúhelníku svírala úhel 75°26'40".

Skloňování číslovek

Do osmnácti let → do 18 let nikdy ne 18ti, 18-ti

devatenáctiletý → 19letý

22letý = dvacetidvouletý (dvaadvacetiletý)

Data a časové údaje

půl čtvrté 15.30 i 15:30

10 hodin, 5 minut, 8 sekund a 10 setin → 10:5:8,10

František Muzika * 1900 † 1974 nebo 1900–1974

D. M. RRRR 6. 12. 2014 (v textu)

RRRR–MM–DD 2015–05–01 (v účetních záz. ap.)

9. září 2015 (v textu)

Směrovací čísla

- s mezerou po prvních třech číslech (602 00)

ZKRATKY

- Nepatří na začátek věty.
- Pozor! „viz“ píšeme vždy bez tečky! Není to zkratka, ale rozkazovací způsob slovesa vidět
- Iniciálové zkratky nemají tečky (NATO, USA).

POMLČKA

- krátká nebo dlouhá, jedno, kterou variantu zvolíme, ale musíme jednotný styl držet v celém textu
- značí delší přestávku v řeči, uvození přímé řeči, zastoupení opakování znaménka, označení celé peněžní hodnoty apod.

Přestávka v řeči

- odděluje se základní mezislovní mezerou
- nesmí stát na začátku řádku (na konci ano)
- interpunkce se sází hned za pomlčku bez mezery

Měla to být přednáška o typografii, ale – jak se dalo čekat – přednášející mluvil o něčem úplně jiném.

„Slezte z toho lustru Donalde, vidím vás, nebo –!“

Pomlčka ve smyslu od do, až, versus...

- sází se bez mezer
- nesmí být na začátku ani na konci řádku
- pokud tak řádek vychází a nemáme možnost, jak se tomu vyhnout, je nutné nahradit pomlčku slovním výrazem

V současnosti vážím 70–90 kilogramů.

V současnosti vážím 90 až 95 kilogramů.

Na zápas Česko–Maďarsko jsem nebyl vůbec zvědavý.

Na zápas Česko v. Maďarsko jsem nebyl vůbec zvědavý.

12. září – 15. října 2000 ale 12.–13. září 2006

Trasa Praha–Berlín

SPOJOVNÍK

- spojuje (logicky) výrazy nebo části slova
- sází se vždy bez mezer těsně k přiléhajícím slovům
- v češtině též platí, že rozdělí-li se výraz v místě spojovníku, opakuje se znaménko i na dalším řádku
- na klávesnici se nachází tam, kde většina lidí hledá pomlčku

chcete-li, mám-li, Brno-město, Ostrava-Poruba, slovník česko-anglický, sado-maso, Anežka Hodinová-Spurná, Jean-François Lyotard, ISBN 3-8252-2197-0, on-line, e-mail

„S největší radostí, vzácná paní,“ děl Mlok zdvořile se ukláněje. „Nebude-

-li vám totiž vaditi, že můj libosad jest pod vodou.“

KONCE ŘÁDKŮ

- neukončovat řádek jednoznakovými spojkami a předložkami (a, i, v, k, z, o, s)

Nikdy nerozdělujeme slova

o-kolo, u-pravit, ná-držka, 155-m, 20-Kč, s.-r.-o., 12.-7.-1982, A.-Lustig, Ing.-Kopal

MEZERY

Mezislovní mezera

- mezerník, pružná velikost daná šířkou znaku
- možnost zalomení textu

Nezlomitelná (pevná) mezera

- pevné svázání slov
- v MS Word Ctrl + Shift + mezerník